LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ
19.9.2018

Puolustusvaliokunnalle

Sotilaallinen liikkuvuus ja Verkkojen Eurooppa -asetusehdotus

Komissio antoi 6.6.2018 ehdotuksensa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Verkkojen Eurooppa -välineen perustamiseksi sekä asetusten (EU) No 1316/2013 ja (EU) No 283/2014 kumoamiseksi. Asetusehdotuksessa kerrotaan, millaisiin liikenne-, energia- ja digitaalialan hankkeisiin Verkkojen Eurooppa -rahoitusvälineestä voidaan hakea rahoitusta. Valtioneuvosto on 9.8.2018 antanut eduskunnalle asiaa koskevan U-kirjelmän (U74/2018). Asian käsittely neuvoston työryhmissä on alkanut; Itävalta tavoittelee puheenjohtajakaudellaan osittaista yleisnäkemystä asiassa. Euroopan parlamentin ITRE (Teollisuus, tutkimus ja energia) ja TRAN (Liikenne ja matkailu) -valiokuntien mietintöluonnos on valmistunut 13.7.2018. Valiokuntien on tarkoitus äänestää mietinnöstä 25.10.2018.

Komissio esittää Verkkojen Eurooppa -rahoitusvälineelle yhteensä 21,8 miljardia euroa (vuoden 2018 hintataso) liikenne-, energia- ja digitaalialan hankkeisisiin. Liikennesektorille esitetään 11,4 miljardin euron rahoitusta, jonka käytön painopisteenä on yleiseurooppalaisen TEN-T -liikenneverkon tukeminen ja kehittäminen. TEN-T -verkon tärkeimpien yhteyksien, ns. ydinverkon on määrä olla valmis vuoteen 2030 mennessä. Koko TEN-T –verkon tavoitevuosi on 2050.

Komissio esittää, että edellä kerrotun rahoituksen lisäksi Verkkojen Eurooppa –rahoitusvälineen kautta hallinnoidaan 5,8 miljardin euron arvosta sotilaallisen liikkuvuuden hankkeita. Tämä rahoitus on Turvallisuuden ja puolustuksen otsakkeen alla rahoituskehyksessä.

Verkkojen Eurooppa -asetusehdotuksessa ei käsitellä sotilaallisen liikkuvuuden rahoituksen kohdentamista. Sen sijaan komission tavoitteena on erikseen valmistella sotilaallisen liikkuvuuden hankkeiden hakukriteerit vuosina 2018–19. Neuvostossa sotilaallisen liikkuvuuden kriteereitä käsitellään puolustussektorin työryhmissä (ei liikennetyöryhmissä). Rahoitusta sotilaallisen liikkuvuuden hankkeisiin voidaan hakea, kun uusi rahoituskausi on vuonna 2021alkanut.

Vaikka sotilaallisen liikkumisen hankkeiden hakukriteerit ovatkin vielä valmisteilla, komissio on kuitenkin ilmoittanut, että tukea sotilaallisen liikkuvuuden hankkeisiin myönnettäisiin samoin periaattein kuin muihinkin Verkkojen Eurooppa -välineen hankkeisiin. Tämän mukaisesti maksimituki rakentamiseen on pääsääntöisesti 30 % tukikelpoisista kustannuksista (poikkeuksellisesti 50 % esim. rajat ylittävissä kohteissa). Verkkojen Eurooppa -asetusehdotuksen mukaan 60 % rahoituksesta käytetään perinteisiin infrastruktuurihankkeisiin (mm. ydinverkkokäytävät) ja 40 % merten moottoriteihin, telemaattisiin järjestelmiin sekä uusiin teknologioihin ja innovaatioihin. Tämä pätisi siis myös sotilaallisen liikkuvuuden hankkeissa.

Komissio on myös kertonut, että rahoitus myönnettäisiin ns. kaksoiskäyttöhankkeille eli hankkeille, jotka palvelevat sekä siviili- että sotilastarkoitusta.

Komissio esittää sotilaallisen liikkuvuuden hankkeisiin 5,8 miljardia euron EU-rahoitusta. Tästä Suomen tulisi saada vähintään 1-2 prosenttia eli noin 100 milj. euroa (keskimäärin 15 milj. euroa

vuodessa seitsenvuotisella rahoituskaudella eli kyse on suhteellisen pienestä rahamäärästä). EU-rahoituksen lisäksi sotilaallisen liikkuvuuden hankkeisiin tarvitaan vähintään 250 milj. euroa kansallista rahoitusta (maksimituki pääsääntöisesti 30 %).

Suomella on alustavan arvion mukaan riittävästi sopivia hankkeita siihen, että saannon vähimmäistavoite 100 milj. euroa ylitetään. Mahdolliset hankkeet voidaan listata, kun komissio on määritellyt tuen hakukriteerit tämän ja ensi vuoden aikana. Kyseeseen voisivat kuitenkin tulla ainakin investoinnit Pohjanmeri–Itämeri- ja Skandinavia-Välimeri –ydinverkkokäytävillä sekä ns. merten moottoritiehankkeet (mm. satamanosturit, Ro-Ro –rampit).